

Toelichting op de artikelen

Algemeen

Artikel 18, lid 2 WWB bepaalt, dat het college de bijstand dient te verlagen als belanghebbende onvoldoende besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan betoont (waaronder het zich naar het college zeer ernstig misdragen) en zich niet aan de uit de wet voortvloeiende verplichtingen houdt. In artikel 8, lid 1, onder b. is geregeld, dat de gemeenteraad bij verordening regels stelt voor het verlagen van bijstand.

In deze verordening heeft de raad de criteria vastgelegd voor het verlagen van de bijstand bij verwijtbare gedragingen.

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

Dit artikel regelt de in de verordening gebruikte begrippen.

Artikel 2. Opleggen van een maatregel

Volgens de wet gelden voor belanghebbende verplichtingen met betrekking tot:

1. het tonen van voldoende besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan (artikel 18, lid 2);
2. de arbeidsinschakeling (artikel 9, lid 1);
3. het verstrekken van inlichtingen (artikel 17, lid 1);
4. het verlenen aan medewerking (artikel 17, lid 2);
5. de arbeidsinschakeling, de aard en het doel en de vermindering of beëindiging van de bijstand (artikel 55).

Lid 1 bepaalt dat het college een maatregel oplegt als deze verplichtingen en die genoemd in artikel 28, lid 2 en artikel 29, lid 1 Wet Suwi (inlichtingenplicht van belanghebbende aan het CWI) niet of onvoldoende nakomt.

In lid 2 is vastgelegd dat het college de maatregel afstemt op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de persoonlijke omstandigheden. Dit betekent, dat het college bij elke op te leggen maatregel moet nagaan of op grond van de individuele omstandigheden van belanghebbende afgeweken dient te worden van de vastgestelde hoogte en duur van de maatregel. Afwijking van de standaardmaatregel kan zowel een verzwaring als een matiging betekenen.

De gemeente heeft de bijstandsverlening aan personen van 65 jaar en ouder, die een gedeeltelijke AOW-uitkering ontvangen, overgedragen aan de Sociale Verzekeringsbank. In lid 3 is geregeld dat voor die personen het maatregelenbeleid van de SVB geldt. De reden is van praktische aard. Het is niet wenselijk, dat bij het opleggen van een maatregel sprake is van 2 (1 voor de AOW en 1 voor de Wwb) verschillende hoogte en duur.

Lid 4 voorziet er in, dat als een maatregel niet wordt opgelegd op grond van dringende redenen, dit besluit wel wordt aangemerkt als het opleggen van een maatregel. Als belanghebbende korte tijd later weer een gedraging kan worden verweten waar een maatregel op staat, dan geldt de maatregel 'die niet is opgelegd'.

Artikel 3. Berekeningsgrondslag van een maatregel

In dit artikel is vastgelegd dat de bijstandsnorm, de langdurigheidstoelage en de bijzondere bijstand de grondslag zijn voor de berekening van de hoogte van de maatregel. Voor langdurigheidstoelage en bijzondere bijstand geldt dat er een duidelijk verband moet zijn tussen de verwijtbare gedraging en het recht op de langdurigheidstoelage en de bijzondere bijstand.

Artikel 4. Besluit tot het opleggen van een maatregel

In dit artikel staat wat minimaal in het maatregelbesluit vermeldt moet worden. Als met terugwerkende kracht een maatregel wordt opgelegd, dan moet een besluit tot herziening van de bijstand worden genomen (artikel 54, lid 3 WWB).

Artikel 5. Afzien van het opleggen van een maatregel

In lid 1, onder a. is net als in artikel 18, lid 2 WWB opgenomen dat geen maatregel wordt opgelegd als elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt. Een maatregel heeft het maximale effect als deze direct na de verwijtbare gedraging wordt opgelegd. Om deze reden is onder b. geregeld dat het college geen maatregel oplegt voor gedragingen die langer dan 12 maanden geleden hebben plaatsgevonden.

Lid 2 voorziet in een verjaringstermijn van 5 jaar voor gedragingen die een schending van de inlichtingenplicht inhouden. Deze termijn ligt voor de hand gelet op de ernst van de gedraging (fraude) en gelet op het feit dat de gemeente vaak tijd nodig heeft om de omvang van de fraude vast te stellen.

In lid 3 is geregeld dat het college kan afzien van het opleggen van een maatregel als er sprake is van dringende redenen. Bij dringende redenen gaat het om omstandigheden die los staan van de gedraging zelf. Te denken valt aan situaties waarbij belanghebbende door overmacht niet staat is geweest één of meer afspraken volledig na te komen.

Artikel 6. Samenloop van gedragingen

Als er sprake is van samenloop van verschillende gedragingen die betrekking hebben op het niet nakomen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 2, lid 1, of als belanghebbende meerdere verplichtingen schendt door één gedraging, dan geldt de zwaarste maatregel die van toepassing is.

Artikel 7. Indeling in categorieën

De gedragingen die verband houden met het geen of onvoldoende medewerking verlenen aan het verkrijgen of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid, worden in vier categorieën onderscheiden. De hoogte van de maatregel wordt bepaald door de ernst van de gedraging. Er is voor gekozen om in het kader van het lik-op-stuk-beleid niet eerst een waarschuwing te geven. Belanghebbende wordt vooraf (intakegesprek en klantenmap) goed en duidelijk geïnformeerd over rechten en plichten.

Artikel 8. Ingangsdatum, herleving, verdubbeling en heroverweging

Volgens lid 1 gaat de maatregel in met ingang van de eerst volgende kalendermaand volgend op de datum waarop het besluit tot het opleggen van de maatregel aan belanghebbende is bekend gemaakt. De hoogte van de maatregel wordt berekend over de bijstandsnorm, langdurigheidstoeslag en bijzondere bijstand die voor die kalendermaand geldt. Het verlagen van de uitkering in de nabije toekomst, is voor de uitvoering de minst belastende methode. De gemeente hoeft in dat geval niet over te gaan tot herziening van de bijstand en het ten onrechte betaalde bedrag terug te vorderen. Voorbeeld: Als het college belanghebbende op 10 juni bij beschikking meedeelt dat een maatregel wordt opgelegd, dan wordt de uitkering over juli verlaagd met het kortingspercentage over de norm die voor die maand geldt.

Lid 2 regelt, dat als het uitkeringsbedrag nog niet (volledig) is betaald, de maatregel met terugwerkende kracht kan worden opgelegd. Het bedrag van de maatregel kan dan met de te betalen uitkering worden verrekend.

Als de bijstand is beëindigd en de maatregel om die reden niet of niet volledig kan worden uitgevoerd, dan herleeft de maatregel binnen 36 maanden als belanghebbende opnieuw recht op bijstand heeft. Dit is vastgelegd in lid 3.

In lid 4 is bepaald, dat als binnen 12 maanden na een verwijtbare gedraging sprake is van een herhaling van een verwijtbare gedraging de duur van de maatregel wordt verdubbeld. In overeenstemming met het bepaalde in artikel 5, lid 3 wordt een niet opgelegde maatregel om dringende redenen als een opgelegde maatregel aangemerkt. Voor het bepalen van de aanvang van de termijn van 12 maanden, geldt het tijdstip waarop het maatregelbesluit is bekend.

Verdubbeling van een maatregel kan één keer worden toegepast. Als belanghebbende na een tweede verwijtbare gedraging weer verwijtbaar gedrag vertoont, wordt de hoogte en de duur van de maatregel individueel vastgesteld rekening houdend met de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de persoonlijke omstandigheden.

Lid 5 regelt in overeenstemming met het bepaalde in artikel 18, lid 3 van de wet, dat het college een maatregel met een duur van 3 maanden of langer binnen 3 maanden heroverweegt.

Artikel 9. Niet, niet tijdig of onvoldoende verstrekken van inlichting of verlenen van medewerking

In artikel 17, lid 1 en lid 2 is de inlichtingen- en medewerkingsplicht geregeld. Het niet nakomen van deze verplichtingen heeft een maatregel tot gevolg. Bij de hoogte van de maatregel wordt onderscheid gemaakt tussen het niet en wel ten onrechte of teveel hebben ontvangen van bijstand. Als er geen gevolgen voor de bijstand zijn, dan wordt in plaats van een maatregel een waarschuwing gegeven, tenzij binnen 24 maanden al eerder een waarschuwing is gegeven.

Artikel 10. Niet voldoen aan de nadere verplichtingen

Het college kan op grond van artikel 55 van de wet verplichtingen opleggen die betrekking op de arbeidsinschakeling, de aard en het doel en de vermindering of beëindiging van de bijstand. De hoogte en de duur van de maatregel inclusief de waarschuwing zijn gelijk aan het bepaalde in artikel 9.

Artikel 11. Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

In lid 1 is vastgelegd, dat een maatregel kan worden opgelegd als belanghebbende onvoldoende besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan betoont. De verplichting om voldoende besef van verantwoordelijkheid te tonen, geldt voordat bijstand wordt aangevraagd. Dit betekent dat wanneer belanghebbende in de periode voorafgaand aan de bijstandaanvraag een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid heeft getoond, waardoor hij niet langer beschikt over de middelen om in de kosten van het bestaan te voorzien en als gevolg daarvan een bijstandsuitkering aanvraagt, de gemeente bij de toekenning van de bijstand hiermee rekening kan houden door het opleggen van een maatregel.

Voorbeelden van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan zijn het:

- te snel interen op vermogen dat meer bedraagt dan de toepasselijke vermogensgrens;
- door eigen schuld verliezen van het recht op een sociale zekerheidsuitkering;
- overdragen van de juridische eigendom van een woning zonder dat de koopprijs hiervoor is betaald;
- door eigen schuld niet aanvragen van kinder- en/of partneralimentatie;
- door eigen schuld te laat aanvragen van een voorliggende voorziening, waardoor de aanvraag voor deze voorziening wordt afgewezen.

In het lid 2 is afhankelijk van de periode dat belanghebbende eerder of later recht op bijstand heeft de hoogte en de duur van de maatregel geregeld.

Artikel 12. Zeer ernstige misdragingen

Onder zeer ernstig misdragen kunnen diverse vormen van agressie worden verstaan. Er moet sprake zijn van verwijtbaarheid en van gedrag dat in het normale menselijke verkeer in alle gevallen als onacceptabel kan worden beschouwd.

Voorbeelden van zeer ernstige misdragingen zijn verbaal geweld, discriminatie, intimidatie, zaak- en mensgericht fysiek geweld.

Volgens lid 1 kan het college alleen een maatregel opleggen als er een rechtstreeks verband bestaat tussen de zeer ernstige misdraging en de wettelijke verplichtingen. Aangenomen mag worden dat ook zeer ernstige gedragingen tegenover door het college ingeschakelde organisaties (CWI/re-integratie medewerkers) als maatregelwaardig zijn aan te merken. Zie voor beide aspecten de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 29 juli 2008, 07/1329 WWB (LJN: BD7970).

De bewijslast voor de zeer ernstige misdraging ligt bij de gemeente (Centrale Raad van Beroep van 31 december 2007, LJN: BC1811). Belangrijk is dus om de zeer ernstige misdraging schriftelijk vast te leggen en dit door de onjuist bejegende persoon te laten ondertekenen.

Het opleggen van een maatregel bij zeer ernstige misdragingen staat los van het doen van aangifte bij de politie. Het college legt een maatregel op, terwijl de functionaris tegen wie de misdraging zich richt aangifte doet bij de politie. De aangifte is geregeld in lid 2.

Artikel 13. Ingangsdatum, herleving en verdubbeling

Verwezen wordt naar de toelichting op artikel 8. Verdubbeling van de maatregel vindt plaats op er sprake is van een herhaling van dezelfde gedraging.

Artikel 14. Hardheidsclausule

Dit artikel regelt dat het college kan afwijken van de verordening. Er moet sprake zijn van gevallen die bijzonder zijn en van gevallen waarbij toepassing van de verordening leidt tot onbillijkheden van overwegende aard.

Artikel 15. Citeertitel

Dit artikel regelt de naam van de verordening.

Artikel 16. Inwerkingtreding

Dit artikel regelt dat de verordening op 1 januari 2009 inwerking treedt.